ANUL VII. No. 1984. — EDITIA A TREIA — SIMBATA 24 SEPTEMBRE 1894.

NUMERUL 10 BANI

ABONAMENTELE
INCEP LA 1 ȘI 15 ALE FIE-CĂREĬ LUNI
SI SE PLATESC TOT-D'A-UNA INAINTE

IN Bucureștĭ LA CASA ADMINISTRAȚIEĬ
DIN Judeţe şi Streinătate PRIN MANDATE POȘTALE
UN AN ÎN ȚARĂ 30 LEĬ; ÎN STREINĂTATE 50 LEĬ
ȘASE LUNĬ . . 15 » » » 25 »
TREĬ LUNĬ . . 8 » » » 13 »

Un numer în streinatate 20 bani

MANUSCRIPTELE NU SE INAPOIAZA

Adevĕrul

Să te ferești Române de cuiŭ strein în casă
V. Alexandri.

NUMERUL 10 BANI

ANUNCIURILE
DIN Bucureștĭ și judeţe SE PRIMESC numaĭ la Administrație
DIN Streinătate, DIRECT LA ADMINISTRAȚIE IȘ la toate oficiele de publicitate
ANUNCIURĬ LA PAG. IV . . . . . 0,30 b. linia
» » » III . . . . . 2,— leĭ »
» » » II . . . . . 3,— » »
INSERȚIELE ȘI RECLAMELE 3 LEĬ RÎNDUL.
La Paris, ZIARUL SE GĂSEȘTE DE VÎNZARE CU NUMERUL LA kioșcul No. 192, Boulev. St.-Germain

UN NUMER VECHIU 30 BANI

ADMINISTRAȚIA
PASAGIUL BĂNCEI NAȚIONALE (CASELE KARAGEORGEVICI)

Director politic: ALEX. V. BELDIMANŬ

REDACȚIA
PASAGIUL BĂNCEI NAȚIONALE (CASELE KARAGEORGEVICI)

.... 75 BANI

Sînt silit, de şi cu multă repulsiune, să revin asupra discursuluĭ rostit, în faţa delegaţiuneĭ ungureştĭ, de contele Kalnoky.

Acest document este interesant şi umilitor.

Interesant, fiind-că ne arată ultimul grad al turpitudineĭ şi al decădereĭ omeneştĭ la care a putut ajunge neobrăzatul fanariot de la externe.

Umilitor, căcĭ turpitudinea şi decăderea acestuĭ ciocoiŭ se revarsă asupra întregeĭ ţărĭ, pentru că el conduce politica noastră externă, sub controlul direct al luĭ Kalnoky.

Săptămîna trecută am arătat în coloanele acestuĭ ziar degrădătorul angajament pe care această lichea conservatoare l'a luat faţă de Kalnoky, care, la rîndul săŭ, pentru a linişti descendenţiĭ luĭ Attila, s'a grăbit a-l comunica delegaţiuneĭ ungureştĭ.

Cred necesar, pentru a împrospăta memoria cetitorilor *Adevĕruluĭ*, de a cita încă o-dată acele rîndurĭ ale discursuluĭ luĭ Kalnoky.

Guvernul romîn după lege are putere de a opri întrunirile sub cerul liber şi de a împiedica procesiunĭ tumultuoase pe strade precum şi manifestaţiunĭ îndreptate contra uneĭ puterĭ amice.

In direcţiunea aceasta guvernul romîn a şi luat o atitudine hotărîtă, şi eŭ am **primit din partea luĭ o declaraţie categorică că va proceda cu cea maĭ mare energie.**

Această *declaraţie* făcută de un grec ungurit, care pentru ruşinea noastră este ministru romîn, constitue un act de umilire pe care nu-l găsim decît în tristele anale ale domniilor fanariotice.

Trec acum la o divulgaţiune făcută de Kalnoky, tot în faţa delegaţiuneĭ ungureştĭ, divulgaţiune care în Belgia Occidentuluĭ ar duce pe trădătorul ministru de externe înaintea curţeĭ de Casaţie.

Dar în Belgia (?!) Orientuluĭ şi sub domnia luĭ Carol, totul este permis miniştrilor, căcĭ mantaua hohenzollernă este menită a acoperi toate trădările.

Inţelegem că budgetul Romînieĭ să fie cunoscut de toate puterile străine. Dezbaterile în parlament, şi publicarea luĭ în *Monitorul Oficial* fac din el un act public.

Dar un ministru străin să cunoască de la un ministru romîn modul întrebuinţăreĭ uneĭ sume alocate în budget, aceasta nu s'a maĭ putut vedea de cît astăzĭ sub un guvern compus de un număr oare-care de lichele conservatoare.

Citiţĭ, lectorĭ aĭ *Adevĕruluĭ!* citiţĭ, vă rog, ce zice Kalnoky asupra uneĭ sume trecute în budgetul ministeruluĭ cultelor.

In cît priveşte poziţia budgetuluĭ menţionată de delegatul Berzeviczy şi conţinînd o subvenţie pentru şcoalele şi bisericile romîne, *declar că o cunosc*. Ştiŭ că în budgetul romîn (pentru anul 1894—95) este o sumă de *525 miĭ de leĭ*, din care s'a cheltuit pînă acum **480 miĭ de leĭ** şi **75 DE BANI**. Dar *acest fond nu este lăsat la discreţia guvernuluĭ, ci supus uneĭ justificărĭ amănunţite.*

După informaţiile mele, cea maĭ mare parte din această sumă — adică **380 miĭ de leĭ**—s'a dus în Macedonia pentru Macedo-Valahiĭ, ale căror bisericĭ şi şcoale—cu ştirea guvernuluĭ turc—sunt subvenţionate de regatul Românieĭ.

Restul este împărţit între şcoalele şi bisericele din Transilvania, dar, **după declaraţiunile formale ale guvernuluĭ romîn**, aceasta nu se face de cît pentru şcoalele care de almintrelea ar dispărea şi pentru bisericele care, fără subvenţiunĭ, nu ar putea fi zidite, saŭ acele deja zidite ar trebui închise.

Că Kalnoky ştie că în budgetul romîn (pe anul 1894—95) — şi anume acel al cultelor—este o sumă de *525 miĭ de leĭ* pentru şcoalele din Transilvania şi Macedonia, aceasta este foarte natural, căcĭ budgetul uneĭ ţărĭ este, precum am zis, un act public.

Dar întrebuinţarea acesteĭ sume de unde o cunoaşte Kalnoky?

De unde ştie Kalnoky că, din fondul de **525 miĭ de leĭ**, s'a cheltuit deja **480 miĭ de leĭ şi 75 DE BANĬ?**

De unde ştie Kalnoky, că suma de **380 miĭ de leĭ** s'a cheltuit deja pentru şcoalele şi bisericile din Macedonia?

De unde ştie Kalnoky, că restul s'a cheltuit în Transilvania pentru şcoale şi bisericĭ care ar rămînea închise fără subvenţia regatuluĭ Romînieĭ?

Kalnoky zice:—*După informaţiile mele.* — Cine este oare acel informator?

Kalnoky maĭ zice:—*După declaraţiunele formale ale guvernuluĭ romîn.*—Cine a dat acele formale declaraţiĭ în numele guvernuluĭ romîn?

Aceĭ *informatorĭ, aceĭ carĭ aŭ făcut declaraţia formală* sînt miniştriĭ luĭ Carol I care îĭ menţine la putere tocmaĭ pentru că eĭ sînt vînduţĭ străinilor.

Aceste lichele conservatoare, pentru a se menţine la putere, sunt în stare să vinză chiar Romînia, şi Carol care are pe obraz o piele de ipopotam nu roşeşte văzîndu-se înconjurat de asemenea consilierĭ trădătorĭ de ţară.

In cît priveşte aceĭ **75 DE BANĬ**, *eĭ vor constitui un certificat de probitate, pentru consciinciosul contabil greco-ungar Alex. Lahovary în ochiĭ stăpînuluĭ săŭ contele Kalnoky.*

Alex. V. Beldimanŭ.

Noul minister bulgar

Importanţa noilor combinaţiunĭ.—Un aliat cu 40 de voturĭ.—Minoritate în Sóbranie, majoritate în minister.—Probabilităţile.

In contra prevederilor care păreaŭ maĭ probabile, criza ce isbucnise în sînul ministeruluĭ bulgar nu s'a rezolvat prin desfacerea alianţeĭ dintre partizaniĭ D-luĭ Stoilov (conservatorĭ) şi ceĭ aĭ D-luĭ Radoslavov (liberaliĭ), ci dimpotrivă, prin întărirea eĭ şi maĭ mult, şi prin cîştigarea unuĭ element noŭ în această alianţă.

Noul aliat

Elementul cel noŭ e reprezentat prin D. Velicĭcov.

Acest noŭ ministru figurează în cabinet ca «unionist moderat» alăturĭ de D. Gheşov. In realitate el este un om cu multă influenţă în Bulgaria de sud şi ceea-ce sperează D. Stoilov de la dînsul este ca să aducă majorităţeĭ din viitoarea Sobranie voturile necesare pentru ca să o fortifice împotriva or căruĭ asalt al opoziţieĭ ruso-file.

Se socoteşte că alianţa D luĭ Velicĭcov va însemna înrolarea în rîndurile majorităţeĭ guvernamentale a vr'o 40 de deputaţĭ din Bulgaria de sud.

Un trecut suspect

Organul D-luĭ Stambulov, *Svoboda*, publică însă nişte documente din carĭ ar reeşi că noul aliat al D-luĭ Stoilov nu prea are un trecut de natură a l recomanda ca sfetnic al prinţuluĭ Ferdinand.

In adevăr, după nişte scrisorĭ pe carĭ le publică gazeta D-luĭ Stambulov s'ar părea că D. Velicĭcov n'a fost străin de complotul care a avut drept rezultat detronarea prinţuluĭ Alexandru de Battenberg, şi că de atuncĭ D-sa a stăruit necontenit pentru ideea de a se pune pe tronul bulgar un mare-duce rusesc.

Pe de altă parte însă se asigură, că azĭ D. Velicĭcov a rupt cu desăvîrşire cu trecutul săŭ; uniĭ afirmă chiar că D-sa a dat D-luĭ Stoilov o declaraţie în scris, prin care protestă pentru devotamentul săŭ faţă de prinţul Ferdinand.

Ministerul după partide

Cel-l'alt ministru numit de o-dată cu D. Velicĭcov, este un partizan al D-luĭ Radoslavov. Numele săŭ e Resov,—nume cu totul noŭ în politică.

Prin numirea D luĭ Resov, liberaliĭ, deşi n'aŭ în Sobranie de cît vr'o 20—25 de reprezentanţĭ, aŭ ajuns să aibă majoritatea relativă în minister. Eĭ sînt acum treĭ: Radoslavov, Toncev şi Resov; doĭ, anume Stoilov şi Nacevicĭ sînt conservatorĭ, iar Gheşov şi Velicĭcov se zic «miniştri moderaţĭ».

Radoslavov a ajuns, cu alte cuvinte, să fie acum omul cel maĭ important în minister.

Ratificare de aşteptat

Totuşĭ trebue să se aştepte convocarea noiĭ Sobraniĭ pentru a se vedea dacă noua combinaţie dintre D-niĭ Stoilon şi Radoslavov va putea săŭ nu să fie trainică.

Partizaniĭ d-luĭ Radoslavov se cunosc: aĭ D-luĭ Stoilov însă sunt foarte nesigurĭ. Iar cît pentru contingentul ce se zice a-l fi adus ministeruluĭ D-l Velicicov, trebue să se aştepte a se ve vedea dacă nu cum-va, va rămînea numaĭ făgăduială goală.

Probabilităţĭ

Dacă în contra speranţelor nouluĭ minister, unioniştiĭ vor refuza să'l sprijinească şi în noua sa formaţiune şi vor stărui să ceară «împăcarea cu Rusia», toată combinaţia va fi fost de prisos, şi se va ajunge tot acolo unde nu vreaŭ D-niĭ Stoilov, Nacevicĭ şi Radoslavov, la cererea categorică d'a se începe negocierĭ formale pentru împăcarea *cu or-ce preţ* cu Rusia.

Vest.

STUDENTII DIN IASI

Vreţĭ să auziţĭ o infamie? Vreţĭ să vedeţĭ pînă unde ajunge păcătoşia omenească atuncĭ cînd în locul capuluĭ vorbeşte burta?

Atuncĭ citiţĭ cum apreciază *Voinţa Naţională* apelul aşa de cumpănit şi de cinstit al studenţimeĭ din Iaşĭ:

E ceva *nenatural, ceva care miroase a putred*, **a vîndut** *a meschin*, e ceva care face pe om să îşĭ piardă iluziile, să nu maĭ creadă în entusiasmul tinerimeĭ, în focul sfînt al celor 20 de anĭ aĭ omuluĭ care îl *face* poet, eroŭ şi martir!

Aţĭ văzut? Indată ce nu strigĭ «ura» sub balconul luĭ Stolojan şi Coengiopolu, eştĭ putred, meschin, vîndut!

Şi vorbele astea se adresează studenţimeĭ ieşene, aceleĭ studenţimĭ din mijlocul căreĭa aŭ eşit atîţea oamenĭ de talent şi de caracter!

Inţelegem că *Voinţeĭ* nu-ĭ convine apelul de la Iaşĭ, dar tinerimea aceasta, pe care o cunoaştem, nu merită înjuriĭ de fostĭ comisarĭ, şi iată de ce am crezut că suntem datorĭ s'o apărăm.

Anton Bacalbaşa

CASAREA ALEGERILOR

De cîte-va zile Cuconul Lascar anunţă că se ocupă cu cercetarea dosarelor alegerilor comunale şi cu rezolvarea contestaţiilor electorale ivite. Bine înţeles, singurele contestaţiĭ, carĭ sunt luate în consideraţie sunt cele îndreptate în potriva consiliilor compuse din opozanţĭ.

Şi chiar la aceste, un criteriu foarte sigur serveşte la rezolvarea lor. Pot ele să fie cît de întemeiate, dacă guvernul nu are nicĭ o şansă de izbîndă ca în Giurgiu orĭ Buzăŭ, ele nu's ţinute în seamă, din potrivă acolo unde o speranţă de izbîndă maĭ surîde guvernuluĭ, acolo unde supărarea între fraţiĭ învrăjbiţĭ de la împărţirea caşcavaluluĭ budgetar, s'a terminat cu pupăturĭ, contestaţiile cele maĭ ridicole sunt admise.

Proba cea maĭ bună e ceia ce s'a petrecut cu alegerile de la Iaşĭ şi Craiova.

I se pare guvernuluĭ că acĭ după împăcarea disidenţilor şi cu concursul iubiţilor săĭ radicalĭ, are sorţĭ de a izbîndi la o nouă alegere şi atuncĭ fără nicĭ o ruşine pentru motivele ridicole ce invoacă, casează alegerile aceste.

In schimb însă nicĭ una din alegerile unde a eşit guvernul nu este atinsă fie ele pătate de orĭ-ce ingerinţe, de orĭ-ce fraudă saŭ de orĭ-ce viciŭ de formă, rădicînd contestaţiile cele maĭ serioase. Pentru ce depildă dovada că s'a votat cu buletine roşiĭ în plicurĭ transparente, zădarnicindu-se alt-fel secretul votuluĭ, saŭ că morţiĭ şi absenţiĭ aŭ votat în masă, nu reuşeşte să determine casarea unor alegerĭ, ca cele de la Bucureştĭ, Ploeştĭ saŭ Tecuciŭ.

Pentru că în ţara Romînească lucrurile aceste se fac şi s'aŭ făcut turceşte în tot de auna.

Liberaliĭ să nu se plîngă căcĭ şi eĭ aŭ făcut tot aşa cînd eraŭ la putere, şi probabil că vor reîncepe, cînd vor reveni.

Cît timp acest drept de a casa alegerile va fi lăsat în mîinele puteriĭ executive, arbitrariul va domni în tot de auna.

Ca să ne putem decĭ înduioşa asupra soarteĭ lor ne norocite de a reîncepe lupta în unele colegiĭ să facă decĭ bine, D-niĭ liberaliĭ, să ia angajamentul de a reforma legea comunală în acest punct încunjurîndu-l cu serioase garanţiĭ de imparţialitate şi de dreptate.

A.

INTRE FRANŢA ŞI ANGLIA

Londra, 23 Sept.—Un comunicat oficial constată că convocarea consiliuluĭ de miniştrĭ englez pentru azĭ n'are nicĭ o legătură cu aceea a consiliuluĭ de miniştriĭ francez de asemenea pentru astă-zĭ.

Paris, 23 Sept.—Ziarele sînt unanime a declara că nu e loc de a se alarma de convocarea consiliuluĭ de miniştrĭ englez. Intre Franţa şi Anglia nu există nicĭ o divergință, care să nu poată fi regulată în mod amical.

Singura chestiune a Egiptuluĭ este care prezintă o gravitate; însă nicĭ un motiv nu poate face să se crează că Anglia nu-şĭ va ţine angajamentele.

TOŢI SÎNTEM LOGICI

Ce trist e, Doamne, *Timpul*, cînd face pe maliţiosul.

In număru-ĭ trecut, el se miră de faptul că *Adevĕrul*, care a atacat pe studenţiĭ devastatorĭ aĭ redacţieĭ noastre, apără azĭ pe *aceiaşĭ* studenţĭ...; la urmă însă, organul oficios îşĭ esplică *schimbarea* asta a noastră prin faptul, că directorul *Adevĕruluĭ* «a început să frecuente redacţia ziaruluĭ *Voinţa Naţională*».

Maĭ întîiŭ, ţinem să relevăm că spioniĭ puşĭ de *Timpul* ca să urmărească paşiĭ directoruluĭ nostru, trag pe sfoară pe patron: directorul *Adevĕruluĭ* n'a călcat în redacţia *Voinţeĭ* de vre-o patru-cincĭ lunĭ. Si chiar de-ar fi călcat, unde-ĭ crima? Un ziarist poate intra în redacţia *Voinţeĭ* ca şi 'n a *Timpuluĭ*, fără ca asta să-ĭ schimbe ideile. Nu cum-va crede *Timpul*, că *Voinţa* are pe Bosco în redaţie?

Şi acum, faptele:

Unde vedeţĭ, Domnilor, contradicţia noastră? Am atacat pe aceĭa carĭ aŭ săvîrşit scandalul de la Teĭ, am atacat pe aceĭa carĭ aŭ devastat redacţia noastră şi tipografia «Nouă», — şi ni se pare că aveam dreptate, de vreme-ce tinerimea universitară de la Iaşĭ, o tinerime care vecĭnic a dat dovezĭ de bun simţ şi de inteligenţă, spune azĭ ceea-ce am spus şi noĭ la vreme.

Dar oare asta ne 'ndrituĭă acum să apărăm poliţia care a scos bandele de gardiştĭ ca să măcelărească pe studenţĭ, fiind-că aceştia aŭ vroit să depună o coroană la Mihaĭŭ-Viteazu?

Ni se pare că ceĭ logicĭ sîntem noĭ. Am înfierat brutalităţile orĭ sub ce formă s'aŭ prezintat: fie la Teĭ, fie la redacţia noastră, fie la statuia luĭ Mihaĭ, brutalităţile rămîn brutalităţĭ.

De alt-fel, noĭ nu contestăm că şi *Timpul* îe tot logic:

El a apărat poliţia luĭ Rasty, care a tolerat şi a adăpostit cu puterea eĭ bandele carĭ ne-aŭ devastat redacţia la miezul nopţeĭ; el apără azĭ poliţia care znopeşte în bătăĭ pe nişte pacinicĭ manifestanţĭ...

Sîntem logicĭ şi uniĭ şi alţiĭ: noĭ înfierînd toate infamiile, — *Timpul*... apărîndu-le.

A. B.

ISTORIA SI GUVERNUL

Se ştie din telegrame, incidentul rădicat în delegaţiĭ asupra hărţilor geografice şi a manualeler de istorie întrebuinţate în şcolile noastre.

Dintîiŭ Unguriĭ se plîng că guvernul nostru permite să se întrebuinţeze hărţĭ, în care pe lingă Romînia liberă sînt cuprinse sub denumirea de Dacia şi toate provinciile din imperiul vecin, locuite de romînĭ.

Eĭ pretind că aceasta le e daunător, fiind-că favorizează agitaţiunea iredentistă; iar guvernul nostru ia act de asemenea pretenţiĭ absurde şi promite că le va face dreptate.

Dar aceasta nu e nimic pe lîngă ceea ce cer în materie de istorie.

Contele Apponi a prezintat delegaţiunilor, un manual de istorie, din şcolile noastre secundare, în care a notat pasajele în care se spune că unguriĭ aŭ fost bătuţĭ de Romînĭ.— Ast-fel a notat pasagiul în care se vorbeşte despre bătălia de la Baia, în care Stefan cel Mare a înfrînt pe Unguriĭ luĭ Mateĭ Corvin; pasagiul în care se vorbeşte de înfrîngerea luĭ Carol Robert de către Alexandru Basarab precum şi capitolul privitor la luptele purtate de Mihaĭ Viteazul în Transilvania.

Această carte a fost transmisă de guvernul maghiar ministruluĭ nostru de externe, cerînd să fie modificată.

Acesta a comunicat'o coleguluĭ săŭ de la instrucţie, care a promis că la viitoarele ediţiĭ se vor face îndreptările cerute.

Nu e oare aceasta culmea neruşinăreĭ ca să ni se ceară să ne întocmim istoria după gustul ungurilor?

Cum o să zicem că regele Carol Robert n'a fost bătut, cînd el însuşĭ o mărturiseşte într'o diplomă de la 1332?

Cum n'o să zicem că în bătălia de la Baia aŭ pierit 10.000 de ungurĭ, iar Mateĭ Corvin a scăpat numaĭ cu fuga, cînd Şincaĭ arată că toţĭ istoriciĭ începînd cu Dlugosz şi sfîrşind cu Michovsky o recunosc?

Cum o să facem alt-fel istoria luptelor luĭ Mihaĭ Viteazu, de cît după documente şi date certe?

Guvernul nostru orĭ cît ar fi de servil nu poate schimba adevărul istoric.

Genealogia ministruluĭ nostru de instrucţie, se poate tălmăci într'un fel orĭ altul; nu este însă de cît un singur mod de a scri istoria neamuluĭ nostru.

Protestăm dar din toate puterile în potriva păcătoşieĭ guvernuluĭ nostru faţă de asemenĭ pretenţiĭ absurde.

C.

CRIZA COMERCIALA

Incetările de plăţĭ. — Lipsa de banĭ. Creditul în ţară. — Creditul în străinătate. — Miciĭ negustorĭ

Incetările de plăţĭ

După criza agricolă şi criza financiară avem acum şi o criză comercială, care ameninţă toate pieţele noastre, ameninţă reputaţia marilor comercianţĭ şi prevesteşte distrugerea micilor comercianţĭ.

Nu se poate închipui o situaţie economică maĭ critică de cît aceea, prin care străbatem.

Zilnic se înregistrează la Iaşĭ, la Galaţĭ, Brăila, Craiova, etc. încetărĭ de plăţĭ, carĭ zguduie pieţele respective. Capitala a fost ferită cît-va timp de încetărĭ marĭ de plăţĭ, de şi crizele prin carĭ aŭ trecut casele Zerlendi, Marcuş şi Manoach aŭ atins penibil piaţa Capitaleĭ şi păreaŭ a fi prevestitoarele uneĭ seriĭ de falimente. Modul onest cum şi-aŭ îndeplinit, însă, angajamentele faţă de creditorĭ casele Zerlendi şi Mercuş, precum şi intervenţia Băncei Naţionale, aŭ îmbunătăţit situaţia pieţeĭ.

Acum, însă, din noŭ sîntem ameninţaţĭ de criza comercială.

Piaţa întreagă a fost zguduită alaltă-erĭ de încetările de plăţĭ a cincĭ marĭ negustorĭ angrosiştĭ din Capitală, negustorĭ carĭ făceaŭ comerţ de milioane. Cine poate prevedea de pe acum încă tristul rezultat al acestor încetărĭ de plăţĭ?

Lipsa de banĭ

Ceea-ce produce aceste încetărĭ de plăţĭ, este criza financiară, lipsa de banĭ.

Angrosiştiĭ s'aŭ aprovizionat cu o cantitate mare de mărfurĭ pentru lunĭ întregĭ. Aceste mărfurĭ aŭ fost importate din străinătate pe credit, după cum se obicĭnueşte în lumea comercială. Şi tot pe credit aŭ fost apoĭ date comercianţilor *en detail* din Capitală şi din ţară.

Dar din cauza lipseĭ de banĭ, cumpărătorĭ nu prea sunt, aşa că negustoriĭ rămîn cu mărfurile în prăvăliĭ şi magaziĭ. Şi aşa se face, că miciĭ negustorĭ cer prelungirea poliţelor şi la rîndul lor acelaşĭ lucru fac şi angrosiştiĭ faţă de fabricanţiĭ şi creditoriĭ din streinătate, cer parale şi dacă angrosiştiĭ nu pot să încaseze poliţile de la negustoriĭ din capitală şi din ţară, sunt declaraţĭ în stare de faliment.

Aşa s'a procedat în tot-d'auna şi aşa se procedează şi azĭ.

Creditul în ţară

Şi negustoriĭ marĭ şi micĭ ast-fel strîmtoraţĭ nu găsesc nicĭ o bancă în ţară ca să se împrumute pentru a face faţă plăţilor la timp. Aşa că mariĭ negustorĭ carĭ aŭ proprietăţĭ fie în case fie în moşiĭ sunt nevoiţĭ să ia împrumuturĭ pe hipotecă de la Creditul rural şi de la cel urban. Dar aceste credite plătesc împrumutoruluĭ în scrisurĭ fonciare, după valoarea lor nominală. Ce fac negustoriĭ cu aceste scrisurĭ? Banca Naţională nu le avansează nicĭ un credit pe ele şi după ea s'aŭ luat toate băncile private din Capitală, aşa că negustoriĭ sunt nevoiţĭ orĭ să rămînă în porfofel cu aceste scrisorĭ, orĭ să le vinză samsarilor cu 70 şi adese orĭ 60 şi 50 la sută. Ast-fel după 20,000 leĭ eştĭ expus să nu îeĭ maĭ mult de 10—12,000 leĭ.

Creditul în streinătate

Răul cel maĭ mare este însă, că în străinătate s'a táiat creditul bancherilor şi marilor noştri negustorĭ. Aceasta este una din cele maĭ simţitoare loviturĭ ce s'a aplicat comerţeluĭ nostru.

Pînă acum, mariĭ negustorĭ şi casele de bancă aŭ contractat împrumuturĭ însemnate în străinătate depunînd drept garanţie hîrtiĭ de ale creditulu rural. Acum însă cursul acestor scrisurĭ scăzînd cu 12—15 la sută, băncile din străinătate refuză orĭ-ce fel de avanşurĭ asupra lor, întocmaĭ ca Banca Naţională.

Miciĭ negustorĭ

Rezultatul firesc al acesteĭ situaţiunĭ este, că după angrosiştĭ, sunt miciĭ negustorĭ, cu capitalurĭ de 10—30,000 leĭ în mărfurĭ, carĭ pierd maĭ mult şi se ruinează cu desăvîrşire, cu atît maĭ vîrtos, că pentru dînşiĭ nu există nicĭ o instituţie financiară în ţară de unde s'ar putea împrumuta cu 500 — 1000 leĭ, ci sunt nevoiţĭ să cază în ghiarele cămătarilor.

Inf.

AUSTRO-UNGARIA ȘI SERBIA

O depeșă a Agenției *Havas* ne vestește că D. Kalnoky a răspuns ieri, în delegația austriacă, la interpelarea delegatului Paczak, privitoare la convenția militară ce se zicea că s'ar fi încheiat între Austro-Ungaria și Serbia.

D. de Kalnoky a zis:

«Interpelarea D-luĭ Packzak, începe prin cuvintele următoare: «S'a pretins dinaintea comisiuneĭ că nu s'a încheiat nicĭ o convenție cu Serbia. Aceasta nu este exact, de oare-ce delegatul Paczak m'a întrebat dacă s'a încheiat vre'o convenție militară cu Serbia și dacă este și acum în vigoare.

Eŭ am răspuns negativ și am adăogat că nu înțeleg scopul uneĭ asemenea convențiunĭ. Mențiŭ acest răspuns în întregul săŭ.

«Delegatul Paczak prezentă acum textul uneĭ convențiunĭ în patru articole. D-sa mă întreabă dacă s'a încheiat în 1882 aceasta convenție și dacă este încă în vigoare.

«Acest text a fost publicat de ziarele radicale din Serbia și eŭ însu-mĭ l'am citit într'un ziar, însă este apocrif. In 1882 eram deja la afacerile străine și nu s'a încheiat nicĭ o convenție de felul acesta.

«*E posibil că înainte de intrarea mea în minister și în împrejurărĭ cu total diferite să se fi încheiat vr'un aranjament* care să fi avut în vedere siguranța Serbieĭ și la care se referă svonurile actuale; *însă acest aranjament a perdut orĭ-ce actualitate* și e cu neputință să aibă niște dispozițiunĭ atît de absurde în articolul 4, și anume că Serbia să aibă mînă liberă în privința Bulgarieĭ.

Fr. C. de WICKEDE

TU EȘTI CAPORALUL?

(Din jurnalul unuĭ fost soldat în războiul Secesiuneĭ).

(*Sfîrșit*)

Glasul venea din locul de unde prinsesem broasca și eŭ bănuiĭŭ acuma, că vre-unul din tovarășiĭ meĭ s'a ascuns în lanul de porumb pentru a glumi pe socoteala mea. Imĭ îndreptaĭ iar pașiĭ spre gard și dăduĭ cu stratul printre scîndurile garduluĭ. cu gîndul de a pedepsi pe glumeț cu un ghiont țeapăn. In același moment însă văzuĭ un gît lung, terminat într'un obraz alb, slăbit, ridicîndu-se din porumb — un obraz, din care o pereche de ochĭ adîncĭ, fioroșĭ, mă fixară.

— Tu eștĭ caporalul? — caporalul? mă întrebă el cu tonul plîngîngător de maĭ înainte.

— Eŭ sînt un rebel, rebel, rebel! — strigă el cu glas de cocoș — am fost împușcat la Fair-Oaks. Sînt mort, mort, dar sufletul meŭ trăește — caut pe caporal, pe caporal, pe caporalul care m'a împușcat!

Pe cînd vorbea, zăriĭŭ în mîna luĭ un cuțit lucios și săriĭŭ repede cu un pas înapoĭ; în același timp însă luaĭ pușca la ochiŭ, țintiĭŭ fruntea rebeluluĭ și trăseĭ.

Detunătura se pierdu în pădure, iar rebelul stătea neatins la locul săŭ și mă privea cu ochĭ supraomeneștĭ. Știam că ochisem bine; știam că pușca mea era încărcată cu glonț — nu știŭ cum mi se făcu și cred că genunchiĭ îmĭ tremuraŭ, cînd holbaĭ ochiĭ la vedenia ciudată dinaintea mea. Vorbise adevărul — nu era carne și oase, ci o vedenie aeriană, prin care trecuse glonțul fără a-ĭ face vr'un răŭ, parcă ar fi trecut prin fum.

— Hi hi hi!—rîse vedenia și pe urmă iar strigă pe caporal. Apoĭ înaintă și puse mîna pe gard—ce mînă lungă și slăbită. Credeam că vrea să sară dincoace pentru a năvăli asupra mea și mă dăduĭ cu cîțĭ-va pașĭ înapoĭ pentru a mă apăra cu baioneta. In aceeașĭ clipă însă auziĭ pașĭ carĭ se apropiaŭ, văzuĭ licărirea unuĭ felinar și nu mult după asta caporalul de gardă stătea lîngă mine cu șase vitejĭ. Trebue să mărturisesc, că mi se făcu maĭ bine la inimă, cînd mă văzuĭ acoperit în chipul acesta.

— De ce aĭ împușcat? mă întrebă superiorul meŭ.

Eŭ arătaĭ spre locul pe care, cu un minut înainte, stătuse vedenia cu cuțitul în mînă — dispăruse. Povestiĭ cele întîmplate și mă rîseră. Caporalul susținea că sînt fricos și că mi s'a năzărit. Eŭ însă stăruiĭ în afirmarea mea și mă luară în zeflemea.

— Rușine!—zise caporalul — coșcogea namila și se teme să stea noaptea santinelă la un loc maĭ dosnic.

Pe urmă plecă și se întoarse în tabără; eŭ eram supărat pentru că ajunsesem de rîsul celor-l'alțĭ și-mĭ urmaĭ iar plimbarea. Maĭ cu îndîrjire însă de cît înainte luaĭ la ochiŭ locul bănuit, dar nu maĭ fu supărat de nicĭ o vedenie, pînă la schimbarea mea.

Cam după un ceas fuĭ deșteptat de glasul omuluĭ, care mă înlocuise la post și care chema din resputerĭ garda. Curios să aflu dacă avea a face cu vedenia mea, îmĭ luaĭ pușca și alergaĭ acolo. Sentinela stătea și înhățase voinicește vedenia de guler.

— Tu eștĭ caporalul — caporalul — caporalul? — striga prinsul, cînd fu înconjurat de soldațiĭ adunațĭ — dacă tu eștĭ, spune-mĭ-o—eŭ sînt—rebel—împușcat la Fair Oaks.

— Individul e nebun! strigară tovarășiĭ meĭ.

— Acuma, visătorule de vedeniĭ, — zise Harry Jones—privește-țĭ vedenia și vezĭ dacă nu e din carne și oase.

— Nu—răspunseĭ eŭ — eŭ văd numaĭ piele și oase. Intr'adevăr, 'țĭ era jale să-l vezĭ, în așa hal îl adusese foamea și nebunia.

— Acuma, ĭa adu pușca încoace—zise caporalul — póte că nenorocitul acesta a tras, nu tu.

Cercetarea dovedi însă, că eŭ trăsesem un foc și eram cunoscut ca pușcaș bun. El îmĭ dădu arma înapoĭ. Dar la lumina zorilor văzuĭ că pușca nu era a mea, ci a tovarășuluĭ meŭ Bunk și că o luasem din greșală pe întuneric. Bunk avea plantonul No. 4 lîngă cortul maioruluĭ și, fiind-că oficerul acesta fusese împușcat o dată, plantonul săŭ trebuia să umble numaĭ cu focurĭ oarbe.

Imĭ păru bine în cele din urmă că lucrurile se întîmplaseră așa, pentru că nu mĭ-așĭ fi putut ĭerta nicĭ o dată dacă așĭ fi împușcat pe bietul nebun. Cam rușinat de îmbogățirea cunoștințelor mele în științele naturale, dăduĭ drumul, pe nebăgate în seamă, broscoiuluĭ meŭ, pe care în zăpăceală îl adusesem cu mine.

Trad. de **Hus.**

ULTIMA STATISTICA A EUROPEI

După ultimele date statistice, populația întreagă a Europeĭ se poate pune azĭ la cifra de 380 de milioane, 250 formînd populația Europeĭ apusene și de miază zi, iar restul populația Rusieĭ, cu poloniĭ și finlandejiĭ.

Această imensă populație se împarte, după rase și naționalitățĭ, în chipul următor:

I. Cea maĭ numeroasă e *rasa germană*, cu 118 milioane, și se împarte în următoarele națiunĭ: 1. națiunea *germană* cu 62 de milioane; 2. *engleză* cu 37 de milioane; 3. *olandeză, flamandă* și *friesiană* cu $8\frac{1}{2}$ milioane; 4. *svediană*, cu 5 milioane; 5. *daneză*, cu $2\frac{1}{2}$ milioane; 6. *norvegiană* cu 2 milioane; 7. *normană* (Islanda, insulele Faroe și Shetland) cu 150.000;—adică toțĭ *scandinaviĭ* împreună formează cam $9\frac{1}{2}$ milioane.

II. *Rasa slavă* număra 113 milioane, cu următoarele națiunĭ: 1. *Rușiĭ* 79 milioane, dintre carĭ 28 de milioane în Ukrania; 2. *Poloneziĭ* 14 milioane; 3. *Boemiĭ* și *Slovaciĭ* $7\frac{1}{2}$ milioane; 4. *Sîrbiĭ* și *Croațiĭ* 7 milioane; 5. *Bulgariĭ* 4 milioane; 6. *Sloveniĭ* $1\frac{1}{2}$ milioane; 7. *Lusițiĭ* saŭ *Venziĭ* 130.000.

III. *Rasa latină* numără 106 milioane cu următoarele națiunĭ: 1. *Franceziĭ* 40 de milioane, din carĭ 12 milioane provensalĭ; 2. *Italieniĭ* 32 de milioane; 3. *Spanioliĭ* 17 milioane; 4. *Romîniĭ* 10 milioane; 5. *Portughejiĭ* 5 milioane; 6. *Reto-romîniĭ* 650.000.

Afară de aceste treĭ rase marĭ, maĭ există în Europa nu maĭ puțin de *nouă* rase représintate printr'un număr maĭ mic saŭ maĭ mare de locuitorĭ. Aceste rase sunt:

IV. *Rasa ural-altaică*, 19 milioane, cu următoarele națiunĭ: 1. *Unguriĭ* 8 milioane (statistica ungurească nu e făcută însă după rase ci după limbă, în special, în aceste 8 milioane intră pentru aproape un milion numaĭ evreĭ, carĭ aparțin uneĭ alte rase); 2. *Turciĭ* și *Tătariĭ* 5 jum. milioane; 3. *Finlandeziĭ* 3 jum. milioane; 4. *Ugriĭ* 2 jum. milioane, dintre carĭ *Zürjeniĭ* 1,200,000, iar ceĭ-l'alțĭ: Permĭ, Votiacĭ, Cermizĭ, Laponejĭ și Vogulĭ (în Rusia); 5. *Calmuciĭ*, 130,000; 6. *Samoieziĭ* 5 miĭ.

V. *Rasa semită* $5\frac{1}{4}$ milioane, din carĭ: *Evreĭ* 5 milioane și *Arabĭ* (în Malta, Creta, Spania și Turcia) 250,000.

VI. *Leto-Litvaniĭ* $4\frac{1}{4}$ milioane, și anume: *Litvaniĭ* $2\frac{3}{4}$ și *Lețiĭ* $1\frac{1}{2}$ milioane.

VII. *Greciĭ* $3\frac{1}{2}$ milioane.

VIII. *Celțiĭ* $3\frac{1}{4}$ milioane, dintre carĭ: *Bretonĭ* $1\frac{1}{4}$ milioane: *Kimerĭ* saŭ *Valesĭ* 1 milion; *Irlandejĭ* 700,000; *Scoțienĭ* 240 de miĭ.

IX. *Albanejiĭ* $1\frac{1}{2}$ milioane.

X. *Asiotiĭ* 1 milion, adica: *Țiganĭ* 600 de miĭ; *Armenĭ* 400,000; *Persianĭ* 50,000 (în Rusia).

XI. *Basciĭ* 620,000 (în Spania).

XII. *Cercheziĭ* 100,000 (în Turcia).

STIRI MARUNTE

Faliment fraudulos. — Cinstitul negustor despre care am vorbit ierĭ că e pe cale de a da faliment lăsînd pe toțĭ creditoriĭ cu buzele umflate e D. *Kalman Geisel*. Printr'un procedeu foarte ciudat a pus averea sa — căcĭ are avere negustorul—la adăpost, înstreinînd-o din vreme. Parchetuluĭ îĭ revine sarcina de a cerceta cum și ce fel a procedat D. Geisel.

* * *

Școala de științific de stat. — Inscrierile în Școala superioară de științe de Stat vor începe de la 1 Octombrie. Cererile de înscriere, adresate către Direcțiune, împreună cu actele de studiĭ anterioare, se primesc de secretarul școaleĭ în fie-care seară de la orele 7 și jum.—8 și jum., în Sala No. IV din Palatul Universitățeĭ.

Cursurile încep regulat de la 17 Octombrie 1894.

* * *

Cerc literar-științific. — Maĭ mulțĭ tinerĭ din capitală aŭ format un cerc literar-științific, căruia-ĭ zic «Societatea *Eminescu*.»

Duminecă, la orele 2 p. m., societatea aceasta va ține o ședință publică în localul școaleĭ Aron Florian din strada Romană (Tunarĭ). D. Eftimian Mihail va desvolta o conferință: *Despre statul romîn și fazele prin carĭ a trecut dela fundarea luĭ pînă azĭ.*

* * *

Societatea filarmonică romînă. — Prin stăruințele neobosituluĭ artist și profesor Anton Kneisel, vom avea în curînd în Bucureștĭ o societate filarmonică romînă. Bazele societățeĭ aŭ fost puse deja și toată inteligența Bucureștilor s'a înscris ca membrĭ.

Scopul societățeĭ filarmonice romîne fiind desvoltarea gustuluĭ muzical maĭ ales în clasa mijlocie, în care se simțea maĭ multă nevoie, se vor înființa școlĭ de muzică, se vor da concerte și serate muzicale cu prețurĭ de intrare foarte micĭ etc.

De-ocamdată s'a și deschis o școală de muzică a societățeĭ, în strada Renaștereĭ No. 9, și ale căreĭ cursurĭ se vor începe la 1 Octombrie corent.

STIRI TELEGRAFICE

Paris, 23 Sept.— D. Casimir Perier a iscălit decretul prin care baronul de Courcel este numit ambasadorul Franțiĭ la Londra în locul D-luĭ Décrais.

Petersburg, 23 Sept.—Familia imperială a sosit ierĭ la Ialta.

INFORMAȚIUNI

Zvonurile despre o remaniare a cabinetuluĭ se confirmă.

Nu este exclusă însă, nicĭ posibilitatea uneĭ crize ministeriale.

Pînă acum se vorbește ca de un lucru sigur despre demisiunea D-lor Al. Marghiloman și Take Ionescu.

De o cam dată rezolvarea crizeĭ se va amîna pînă după întoarcerea Regeluĭ de la manevre.

Asupra cauzelor crizeĭ vom reveni mîine cu amănunte interesante și autentice.

Presupusul asasin al soților Mateescu din strada Senatuluĭ a fost prins alaltă-ierĭ gara la Buzăŭ.

El este Iancu Bucureșteanu, covrigar la gară.

Pînă acum însă, nu sînt indiciĭ suficiente, carĭ să probeze în mod neîndoios culpabilitatea arestatuluĭ.

Ziarele de peste munțĭ anunță apropiata retragere a ministruluĭ de interne Hieronymi, din cauza neînțelegerilor dintre el și ceĭ-l'alțĭ miniștri în cestiunea transilvană.

Curtea cu jurațĭ a achitat pe Nicolae Ion, fost ușier al ministeruluĭ de finance, dat în judecată pentru că a atentat la viața intendentuluĭ aceluiașĭ minister.

După amiazĭ se va ține un noŭ consiliŭ de miniștri.

Se vor fixa numirile în magistratura înaltă, adică la Curtea de Casație și la Curtea de Apel și se va discuta cestiunea remanierеĭ cabinetuluĭ.

D. Oprescu, directorul fabriceĭ din Sascut, a renunțat de a primi funcțiunea de inspector polițienesc în locul D-luĭ N. Catagiu.

Este vorba ca să se înainteze la acest post D. comisar Dimitriu.

Făcîndu-se o anchetă secretă asupra incidentuluĭ de la Predeal, guvernul ungar a declarat că nu este nicĭ un caz de urmărire în contra polițaiuluĭ ungur, care a brutalizat pe D-na general Arion. Din contră, polițaiul ungur și-a făcut datoria și singura vină ce i-se poate imputa este, că a cedat amenințărilor funcționarilor romînĭ și a lăsat pe D-na Arion să treacă în Romînia fără pașaport.

Iacă rezultatul notelor diplomatice ale D-luĭ Al. Lahovari!

Noul consiliŭ comunal se va întruni astă-zĭ pentru a se constitui.

Studentul C. Ionescu și elevul Ganea vor fi liberațĭ azĭ în mod provizoriŭ pe cauțiune.

D. V. C. A. Rosetti a oferit ierĭ tribunaluluĭ o cauțiune de 10,000 leĭ, dar D. prim-procuror Paraschivescu a refuzat'o, cerînd dosarele afacereĭ.

D. G. Gheorghiŭ a fost ales primar al orașuluĭ Roman, iar D. Țanu al orașuluĭ Focșanĭ.

CRONICA TEATRALA

La Hugo

Aseară la Hugo spectacolul a fost foarte interesant. Dacă lăsăm de o parte medaliile D-luĭ Percy și inexprimabiliĭ D-reĭ Marly,— trebuie să constatăm că opereta *Les noces de Jeanette* a mers foarte bine.

D-șoara Pascaly a cîntat superb partiția dificilă a Jeaneteĭ. D-sa a dovedit nu numaĭ că are un timbru plăcut, dar și că posedă o bună școală muzicală. Balada aculuĭ, bucată așa de lirică, a fost nuanțată foarte fin și cu multă maestrie redată. Dacă ținem maĭ ales seama că D-șoara Pascaly nu se ocupă în special de canto și cîntă într'o sală unde se fumează, se cuvine să spunem că succesul de aseară a fost maĭ mult de cît meritat. **A.**

* * *

Aseară trupa tinerilor artiștĭ de la teatru Liric a dat *Scrisoarea pierdută* a luĭ Caragiali, cu concursul D-luĭ N. Hagiescu.

De și interpretarea a lăsat pe unele locurĭ, de dorit, piesa a fost viŭ jucată.

D. Hagiescu, fără multă pregătire, ne-a înfățișat un Trahanache cît se poate de reușit.

Lumea, nu tocmaĭ multă în sală, făcea mare haz.

Indemnăm pe cititoriĭ noștri, să încurajeze silințele trupeĭ de la Liric. **C.**

ARESTARILE DIN ARMATA GERMANA

Berlin, 23 Septembre.—*Reichs Anzeiger*, vorbind de ultimele arestărĭ militare, declară că publicul cu nedrept se plînge că n'a fost informat curînd despre cauza și caracterul arestărilor. Pînă la 30 Septembre, origina și autoriĭ excеselor nu eraŭ încă cunoscuțĭ. Era dar imposibil a da detaliĭ maĭ mult de cît eraŭ în *Reichs Anzeiger* de la 1 Octombre.

Administrațiunea militară n'are nimic de ascuns, întru cît motive de stat și serviciul militar nu-l silesc la aceasta.

Răspunderea alarmeĭ provocată în public de zvonurĭ de manifestațiunĭ socialiste saŭ anarchiste cade asupra celor carĭ aŭ răspîndit aceste zvonurĭ.

Totul autoriză a se spera că, în urma măsurilor luate la 30 Septembre, autoriĭ exceselor vor fi curînd descoperițĭ.

RĂZBOIUL COREEAN

Roma, 23 Sept.—Agenția *Stefani* află din Tokio cu data de ierĭ, că în urma instrucțiunilor guvernuluĭ săŭ, ministrul Italieĭ a negociat și a abținut angajamentul Japonieĭ de a nu întreprinde nimic în contra orașuluĭ Șanghaĭ.

Londra, 23 Septembrie. — Se asigură că consiliul de cabinet s'a înțeles în privința măsurilor de luat în vederea protecțiuniĭ intereselor engleze în China.

Șanghaĭ, 30 Septembre. — Din cauza situațiuneĭ turburate și a animosităţeĭ crescînde în contra străinilor, patru funcționarĭ de la vămile chinezeștĭ, carĭ aŭ familiĭ, aŭ plecat la Hankeo. S'a format un mic corp de apărare din voluntarĭ și vameșĭ.

DIN DELEGAȚIA UNGUREASCĂ

Budapesta, 23 Septembre.— Delegațiunea ungurească a adoptat fără discuție bugetul provinciilor ocupate. A aprobat apoĭ bugetul războiuluĭ în discuțiune generală, după ce ministrul de războiŭ a răspuns la întrebările în privința propunerilor din 1893, relative la crearea uneĭ academiĭ militare ungare și învățăriĭ limbeĭ ungureștĭ în școalele militare, etc.

Discuția pe articole a bugetuluĭ va continua mîine.

FOIȚA ZIARULUI *ADEVĂRUL*

9

WILHELM BERGSÖE

Nuvele italiene

PILLONE

«Vila aceasta aparținea conteluĭ de Syracusa, unuĭ nobil sicilian, care murise de maĭ bine de zece anĭ și pentru moștenirea căruia era un proces mare, care de sigur putea să maĭ ție zece anĭ. Vila era numită din pricina asta: *Villa morta*. Și, într'adevăr, merita acel nume, căcĭ ceva maĭ mort, saŭ maĭ bine, ceva maĭ îngropat de viŭ cu greŭ s'ar fi putut găsi într'un loc, unde de alt-fel totul respira numaĭ viață și soare.

«De cîte orĭ nu fuĭ silit să mă gîndesc, umblînd prin gangul acesta umbrit, la fabula cu «Dornröschen», care dormita în palatul vrăjit.

«Florĭ și plante acățătoare se rătăciseră din straturĭ și se întindeaŭ ca niște șerpĭ de florĭ multicolore peste aleele acoperite de muschiŭ, de pe care pietrișul dispăruse de mult.

«Statuele eraŭ înlănțuite de ĭederă și tufele de trandafirĭ sălbatecĭ, de agrișĭ și altele creșteaŭ într'un belșug sălbatic printre basinurile de marmoră, pline de frunze, ale vechilor fîntînĭ țișnitoare; portocalele putrezeaŭ nebăgate în seamă în șanțurile de apă, care încetaseră de a aduce umezeală portocalilor, iar piniĭ, cipresele și platanele duceaŭ o luptă înverșunată pentru a se jefui de uniĭ pe alțiĭ de lumina soareluĭ și de aerul aducător de viață.

«Burețĭ minunațĭ, de multe orĭ de mărimĭ uimitoare, răsăreaŭ între tufele de mirt, bogate în umbră și, cînd începea să însereze, puteaĭ întîlni broaște țestoase așa de marĭ, în cît eraĭ silit să le ĭeșĭ din cale, căcĭ ele eraŭ locuitoriĭ de drept aĭ grădineĭ.

«Intr'un colț al grădineĭ stătea vila, o clădire impunătoare, în două caturĭ cu un turn în patru colțurĭ, dar și maĭ pustie și maĭ fioroasă și maĭ părăginită de cît grădina, dacă se poate. Totul era încuiat, zăbrelit, țintuit, de la ferestrele bucătărieĭ și resuflătorile pimnițeĭ pînă la coșurile cu minunatele lor streșinĭ ascuțite de lemn, care aveaŭ să împedice ploaia de a intra în odăĭ. Totul era crescut de o mulțime nesfîrșită de vițe, ĭederă și alte plante acățătoare, care fugiseră de pe bolțile de mult putrezite, pentru a încerca pe propria lor socoteală o călătorie peste acoperiș și peste coastele luĭ. Da, așa de mare era puterea vegetațieĭ în cît de sigur nu s'ar fi descoperit nicĭ o dată, unde e ușa de intrare a caseĭ, dacă o statue a Venereĭ, resturnată, n'ar fi deschis prin aceasta ochiuluĭ o cale spre un vestibul dărăpănat, dinăuntrul căruia zburaŭ vrăbiile vesele pentru a aduce hrană puilor lor.

«Din dosul acesteĭ vile, unde era perspectiva cea maĭ frumoasă peste golf și împrejurimele sale, ducea o scară largă de piatră în jos spre începutul așa ziselor galeriĭ, atît de caracteristice pentru țermul stîncos de la Sorrent. Sînt niște ganguri 'nalte, boltite, săpate în stîncă însă-șĭ și avînd niște deschizăturĭ largĭ spre marea luminată de soare. Origina lor se pierde în vremile cele maĭ vechĭ ale romanilor și la ce orĭ fi slujit adică —de, în privința asta sînt atîtea părerĭ cîțĭ arheologĭ.

«Uniĭ aŭ voit să vadă în ele gangurile către nymphe, care aparțin vilelor antice romane; alțiĭ le-aŭ socotit drept lucrărĭ de apărare în potriva Saracinilor; ĭar alțiĭ le țin drept catacombe, — alțiĭ în sfîrșit sînt de părerea simplă că ele sînt niște cariere de piatră, făcute în cursul vremeĭ pentru a servi la clădirea vilelor romanilor bogațĭ. Nu vreaŭ să intru maĭ adînc în analiza acestor ipoteze, ci să observ numaĭ că aceste ganguri răcoroase sînt nu numaĭ o adevărată bine-facere pe timpul arșițeĭ de vară, dar și tot ce se poate maĭ pitoresc din pricina boltelor, întortochierilor și gangurilor lor laterale, din pricina perspectiveĭ frumoase peste golful neted ca o oglindă, peste țărmul plin de golfurĭ al Neapoluluĭ—ceva așa de atrăgător, în cît poțĭ ședea ceasurĭ întregĭ privind la minunăția asta luminoasă, care-țĭ umple simțurile cu fel de fel de visurĭ.

«De aceea n'aĭ să te mirĭ, că eŭ ca pictor mă simțeam atras maĭ ales de criptele astea de sub pămînt și ședeam aproape zilnic dinaintea șevaleteĭ mele într'o respîntie a gangurilor, de unde mi se desfășura cea maĭ frumoasă priveliște peste marea și peste toată viața asta în mișcare.

«Era într'o după ameazĭ la începutul luĭ Octombrie. Furtunile cele dintîiŭ începuseră și în stropĭ minunațĭ sărea spuma peste perețiĭ dreptĭ aĭ stîncilor, care par aicĭ niște redute de fier, în stare să înfrunte uraganele de veacurĭ.

«Era tocmaĭ să isprăvesc un tabloŭ, la care lucram de maĭ mult timp și zugrăveam o muche de stîncă, nu băgam nimic în seamă dimprejurul meŭ, pînă cînd o împușcătură din spre mare îmĭ atrase luarea aminte. Mă uitaĭ într'acolo și zăriĭŭ două luntri, care veneaŭ pe marea înfuriată tocmaĭ spre țărm, ca două rîndunele de mare. Cea maĭ apropiată era o barcă mare, de acelea, cărora în Sorrent li se zice *lancia*; cea maĭ depărtată părea a fi o luntre de a vameșilor. Dar amîndouă eraŭ prevăzute cu vîntrele bortoase după chipul neapolitan și care le ducea cu iuțeala vîntuluĭ.

«Era, negreșit, o priveliște de toate zilele să vezĭ o luntre urmărită de funcționariĭ vămeĭ, pentru că bănuiaŭ că că într'însa se află marfă de contrabandă. Dar nicĭ o dată nu maĭ văzusem vase neapolitane, ale căror conducătorĭ sînt de obiceiŭ marinarĭ mediocri, pe o vreme așa de primejdioasă pe mare și maĭ puțin le văzusem vr'o dată urmărindu-se cu o înverșunare așa de oarbă. Căcĭ mie mi se părea că dintr'un moment în altul se reped în stîncă unde aveaŭ să se sfărîme.

«De o dată luntrea cea dintîiŭ se întoarse, pînza căzu și, tocmaĭ cînd trecea în zbor pe dinaintea uneĭ stîncĭ ieșite în apă, văzuĭ pe un om sărind de pe o bancă de vislit pe cea-laltă și pe urmă dispărînd în valurĭ.

«Cîte-va împușcăturĭ resunară de pe barca vameșilor, pe urmă și aceasta fu silită să-șĭ strîngă vîntrele și dispăru și ea după limba de stîncă, din pricina căreia nu maĭ văzuĭ nimic.

«Săriĭ în sus și mă uitaĭ în zare. Totul însă era liniștit numaĭ crestele spumoase ale valurilor se rostogoleaŭ asupra stîncelor și cădeaŭ ca o ploaie de mărgăritare de spumă de pe păretele perpendicular. Care înnotător putea scăpa pe o vreme ca asta, de soarta tristă de a fi apucat de vîrtej și sfărîmat de stîncele din adîncime?

(Va urma)

EDIŢIA A TREIA

ULTIME INFORMATIUNI

Anunţăm cititorilor noştri că, începînd de Duminica viitoare, Adevĕrul literar trece sub direcţiunea exclusivă a D-luĭ Anton Bacalbaşa.

D. Alex. V. Beldimanŭ îşĭ rezervă numaĭ dreptul de proprietate.

In privinţa crizeĭ ministeriale circulă diferite zvonurĭ. Zvonul care ia din ce în ce maĭ multă conzistenţă este probabilitatea demisiuneĭ întreguluĭ guvern.

D. P. P. Carp inzistă ca guvernul să se retragă acum şi să cedeze puterea liberalilor. D. Carp este sigur, că liberaliĭ carĭ s'aŭ angajat prea mult în agitaţiile studenţeştĭ şi în cestiunea naţională, nu vor putea sta mult timp la putere, aşa că după cîte-va lunĭ conservatoriĭ vor reveni maĭ bine organizaţĭ şi maĭ popularĭ.

Crima din strada Senatuluĭ

Poliţia pretinde că a pus mîna pe asasinul soţilor Mateescu, din strada Senatuluĭ.

S'a arestat în adevăr un covrigar anume Iancu Bucureşteanu, presupunîndu-se că in realitate ar fi numitul Iancu Dumitrescu, pe care de mult poliţia îl urmărea, bănuindu-l a fi autorul crimeĭ.

Acesta încercase de două orĭ să prade pe zaraful Mateescu şi fiind prins fusese condamnat de Curte la 7 lunĭ închisoare. După ce fusese condamnat, el proferase ameninţărĭ de moarte la adresa luĭ Mateescu.

Ameninţările astea aŭ făcut pe căpitanul Forescu, şeful siguranţeĭ, să-l bănuească de autor al crimeĭ şi să se pue în urmărirea luĭ. Urmele luĭ s'aŭ găsit d'întiĭ la Brăila, dar n'a putut fi arestat aicĭ, căcĭ fugise.

Individul arestat neagă a fi tot una cu Iancu Dumitrescu, că ar fi fost prin Brăila şi că ar fi autorul crimeĭ din strada Senatuluĭ.

Pentru stabilirea identităţeĭ luĭ, poliţia a luat măsura de a-l confrunta cu fosta gazdă în Bucureştĭ a luĭ Dumitrescu şi cu o metresă a luĭ.

Sîntem rugaţĭ să anunţăm că studenţiĭ ieşenĭ de maĭ jos, deşi n'aŭ luat parte la întrunirea în care s'a votat „apelul către studenţiĭ bucureştenĭ", adereazǎ şi eĭ la acel apel: Al. Petroni, N. I. Albu, V. Andriescu, Gh. Petrovicĭ, I. C. Tăzlăvanu, Gh. Popovicĭ, G. L. Dimitriu, L. Zaharia, Elvira Panaitescu, I. Uscatu, Al. Tenie.

Aderenţele vin mereŭ. Astăzĭ, Vinerĭ, studenţiĭ ieşenĭ ţin o nouă întrunire.

D. Jorj Scorţescu de la Iaşĭ a tolerat să se însereze în *Evenimentul* o infamie fără seamăn. Numitul organ denunţă ambasadeĭ ruseştĭ pe D. Sterea, student universitar, că ar fi refugiat rus.

Acelaşĭ *Eveniment* a protestat acum cîte-va lunĭ, cînd regretatul Spanachidi a făcut tot denunţarea asta.

Trebuie să spunem maĭ întiiŭ că D. Sterea este **Romîn** *din Basarabia*, iar nu Rus, şi că dreptul pe care îl aŭ transilvăneniĭ de a agita chestia naţională, îl aŭ şi Basarabeniĭ. Apoĭ trebue să maĭ adăogăm că poliţienismele astea compromit presa.

La curtea luĭ Henri IV asemenea delaţiunĭ eraŭ considerate ca o dezonoare. Aşteptăm să vedem ce opiniunĭ are în privinţa asta D. Scorţescu Jorj.

O întrunire intimă a comitetuluĭ naţional provizoriŭ din Transilvania ţinută în Arad, a hotărît ca să se facă în fie-care săptămînă cîte un mare pelegrinagiŭ la închisoarea din Seghedin.

Fie-care grup de pelegrinĭ să se compună din cel puţin o sută de persoane.

Douĭ vestiţĭ contrabandiştĭ, anume Stan Gheorghe şi Petre Ene voind aseară sǎ introducă în mod fraudulos pe la uzina de gaz o mare cantitate de spirt, aŭ fost surprinşĭ de sergentul major Badea Nicolae din corpul guarzilor comunalĭ.

Contrabandiştiĭ ne vroind să se predea, sergentul major a tras un foc de revolver rănind pe contrabanditul Stan Gheorghe la cap şi la mîna stîngă.

S'a adunat multă lume, aşa că celălalt contrabandist, Petre Ene, n'a putut să fugă şi a fost prins şi condus la secţie. Iar Gheorghe Stan a fost transportat la spitalul Brâncovenesc.

Punerea pietreĭ fundamentale a nouluĭ palat al ministeruluĭ domeniilor se va face la 3 Octombre, deodată cu acea a palatuluĭ poştelor şi telegrafelor.

Linia electrică aeriană pentru tramvaiul electric a început a se aşeza de-a lungul Bulevarduluĭ.

Tramwaiul electric se va inagura cel mult la 15 Octombre.

Casieria generală a judeţuluĭ R. Sărat a sechestrat averile a şeapte arendaşĭ, carĭ datorează statuluĭ o sumă de aproape două sute de miĭ de leĭ.

D. P. Carp studiază cestiunea colonizărĭ Dobrogeĭ cu germanĭ.

D-sa vrea ca în loculˈturcilor şi tătarilor carĭ emigrează în mase marĭ, să aducă germanĭ din Bavaria şi din Tirol.

Inspectoriĭ generalĭ aĭ armateĭ se vor întruni în ziua de 1 Octombre pentru a stabili tabloul înaintărilor în armată.

Ca procuror pe lîngă Curtea de apel din Craiova a fost numit D. Ştefan Calotescu, doctor în drept şi vechiŭ magistrat în locul D-luĭ Milian, care a rămas pe din afară,

D. Lascar Catargiu a respins demisiunile D-lor prefecţĭ loc. colonel Stoica, Ed. Beldimanŭ, Sfetescu şi Emandi.

D. Emandi, prefectul de Tutova îşĭ va înainta însă din noŭ demisiunea din cauza sănătăţiĭ sale zdruncinate.

Concursul care s'a ţinut la facultatea de ştiinţĭ din Bucureştĭ pentru catedrele de ştiinţĭ naturale la liceele din Craiova şi Botoşanĭ, s'a terminat Joĭ, 22 Septembre.

Juriul a recomandat ministeruluĭ pentru cele 2 catedre pe D-niĭ *Alex. Popovicĭ* (media generală 8,66), şi *Elie Georgescu* (media generală 7,66).

D. Nicolae Iacobescu, al treilea candidat admis la oral, deşi a obţinut o medie generală maĭ mică (7,40) de cît ceĭ-l'alţĭ doĭ, totuşĭ va putea beneficia de dînsa, media 7 fiind cea cerută de lege pentru a putea fi numit profesor.

Mişcarea studenţilor

Sîntem rugaţĭ a publica următoarele:

Comitetul executiv însărcinat de studenţiĭ universitarĭ a urmări satisfacţia ce studenţiĭ cer pentru crima comisă contra lor în noaptea de 14 Septembrie a. c. şi insulta ce li s'a adus faţă de colegiĭ şi fraţiĭ lor din ţările subjugate;

Considerînd, că la orĭ-cine s'aŭ adresat saŭ se vor adresa, totuşĭ cea maĭ mare satisfacţie nu o pot dobîndi de cît de la aceia carĭ sînt stăpînĭ în ţara aceasta, declară că vor continua cu agitaţia prin întrunirĭ publice, apelînd la cetăţeniĭ din oraşele ţăreĭ.

Comitetul: *C. S. Axente, Gădeĭ P. Petrescu, Botescu şi Muşătescu.*

* * *

Un delegat al studenţilor din Capitală a plecat aseară la Iaşĭ spre a pregăti terenul pentru convocarea uneĭ întrunirĭ publice de protestare pe Duminică.

Studenţiĭ aŭ redactat aseară un răspuns la apelul colegilor lor din Iaşĭ şi apoĭ aŭ hotărît ca săptămîna viitoare să ţină o întrunire publică de protestare şi la Ploeştĭ.

Alaltă-ierĭ s'aŭ furat 460 de leĭ de la comerciantul Dumitru Spirea din strada Romană. Băiatul de prăvălie, Tănase Constantin, fiind bănuit că el ar fi comis furtul, a fost arestat la secţia 11.

Băiatul, după scurt timp a mărturisit, că el a comis furtul şi a desemnat locul unde a ascuns baniĭ.

Comisarul a luat pe băiat şi l'a dus în strada Ţăranilor, unde în adevăr s'aŭ găsit baniĭ aşezaţĭ sub o piatră. Profitînd însă de un moment de libertate, băiatul de ruşine s'a aruncat într'un puţ.

S'aŭ chemat imediat ajutoare şi nenorocitul a fost scos grav rănit din puţ şi transportat la spitalul Colentina.

De-ale instrucţieĭ

Duminecă 18 Septembrie s'a inaugurat noul local de şcoală din comuna rurală Piatra din judeţul Romanaţĭ.

Acest local este construit după planul tip al Ministeruluĭ, cu treĭ sălĭ de clase şi maĭ multe camere pentru învăţătorĭ. Solemnitatea a fost prezidată de D-l revizor şcolar Sinişteanu, asistat de D. director al prefectureĭ, inginerul şef al judeţuluĭ, subprefectul plăşiĭ, judecătorul ocoluluĭ, primarul comuneĭ, consilierĭ şi maĭ mulţĭ învăţătorĭ. D. revizor şcolar a ţinut o frumoasă cuvîntare la care a răspuns învăţătoarea şi preotul comuneĭ. După aceea a vorbit directorul prefectureĭ.

* * *

Iată numele elevilor carĭ aŭ reuşit la concursul de bursierĭ pentru şcoala normală de institutorĭ din Capitală: Andreian Ioan, Antonescu Ion, Bucurescu Iacob, Constantinescu Dim., Demetrescu Ivan, Demetrescu George, Diţulescu Florea, Gheorghiu Alex, Hilescu Ioan, Ionescu Const., Iosifescu George, Iosub George, Ivanovicĭ Anghel, Mălinescu Const., Manvilescu Const., Rădulescu Marin, Rîmbu Voicu, Săvulescu Teodor, Stănescu George, Ţipescu Nicolae.

* * *

Lucrările complimentare de la gimnaziul din Vasluĭ sînt foarte activate şi se vor termina pe la începutul luĭ Octombrie.

* * *

Recepţia provizorie a externatuluĭ secundar de fete din Ploeştĭ se va face peste cîte va-zile de către comisiunea technică de la ministerul instrucţiuneĭ publice.

* * *

D. Arhitect şef al ministerulu şcoalelor, Negrescu, a plecat la Cernavodă unde va inspecta lucrările de la catedrala de aci; apoĭ va merge la Constanţa spre a lua măsurĭ pentru învelirea cu zinc a catedraleĭ în care a început să plouă.

* * *

Ministerul şcoalelor a ordonat maĭ multor revizorĭ şcolarĭ ca să facă din noŭ recensămîntul elevilor în vîrstă d'a urma la şcoală.

* * *

După stăruinţele revizoruluĭ şcolar de Romanaţĭ s'a admis ca în toate comunele unde nu sînt încă localurĭ de şcolĭ şi care aŭ depus sume din fondurile drumurilor şi neîntrebuinţate, comunele să facă imprumurĭ ridicînd acele sume care se vor restitui prin anuităţĭ anuale prevăzute în bugetele viitoare ale comunelor. Cu modul acesta se vor construi localurĭ de şcolĭ în maĭ multe comune. Deja consiliile comunale ale comunelor Redea, Amărăştiĭ-de-Jos, Obîrşia, Rotunda, etc. aŭ făcut încheerĭ cerînd să întrebuinţeze ast-fel baniĭ din prestaţiĭ. Pentru comuna Redea s'a şi aprobat de prefect şi minister.

ŞTIRI TEATRALE

Stagiunea Teatruluĭ Naţional din Craiova se va deschide la 15 Octombre cu tragedia D-luĭ Em. Antonescu *In preajma Tronuluĭ.*

Trupa de operetă este desfiinţată, din cauza lipseĭ de elemente muzicale.

* * *

Teatrul Hugo.—Astă-seară trupa de la Hugo va juca *Les noces de Jeannette*, operetă într'un act şi *Marc Isménie*, vodevil de Labiche şi Marc Michel. *Concert; Persy*, sculptor instantaneŭ, etc.

* * *

Teatrul Dacia.— Marţĭ 27 Septembre 1894 va începe o serie de representaţiĭ date de o trupă grecească. Se va representa întiiŭ **Păstoriţa**.

ULTIME TELEGRAME

Berlin, 23 Septembre.—*National Zeitung* anunţă că familia imperială germană se va duce şi iarna aceasta la Abbazia. Impăratul se va duce de acolo la Veneţia.

Constantinopol, 23 Septembre.—Sultanul a conferit amiraluluĭ Avelane marele cordon al ordinuluĭ *Medjidic*.

Londra, 23 Septembre.—Un accident grav s'a întîmplat trenuluĭ fulger ce pleacă la 10 jum. din Edimburg la Londra. Detaliile lipsesc, însă se asigură că sînt 4 persoane greŭ ranite

COTA OFICIALA a BURSEI DIN BUCUREŞTI

Joĭ 22 Septembrie 1894.

Imprumuturĭ de stat romîne	
Rentă perpetuă	101¼
» amortisabilă din 1881	99½
» » (Impr. 1892	98
» » din 1893.	98
» » 1894 internă.	—
» amort. (Impr. de 32 milioane.	82⅞
» » (Impr. de 50 milioane).	85¼
» » (Impr. de 274 milioane)	85½
» » » 45 »	85¼
» C. F. R. (Conv. Schuldverschreibung	—
Obligaţiune de Stat (Conv. rurale).	100¾
Oblig. Caseĭ Pensiun., a 300 leĭ.	272
Imprumuturĭ de oraşe	
Obligaţiĭ ale Com. Bucur. 1883.	86
» » » 1890.	87
Imprumuturĭ de Societăţĭ	
Scrisurĭ fonciare rurale	88
» » urbane Bucureştĭ.	99
» » » »	81⅞
» » urbane Iaşĭ.	74¾
Obligaţiile soc. de Basalt artificial.	97
Acţiunĭ	
Banca Naţională a Românieĭ	1485
Acţiunile Bănceĭ Agricole	135
Banca Româneĭ	—
Soc. de asigurare Dacia-Romînia	385
» de asigurare Naţionala.	402
» de asig. şi reasig. Patria.	110
» rom. de constr. şi lucr. publ.	106
Societatea de bazalt artificial	340
Banca Naţională scont	7
» : av. pe dep. de efec. saŭ lingourĭ	8
Casa de Dep. şi Consem.: avansurĭ pe deposite de efecte.	7½

La administrațiа acestuĭ ziar hîrtie maculatură

Tipo... «Nouă», Gr. Rasoilescu, Pasagiul Bănceĭ Naționale, 19 — Tipărit pe hîrtie din fabrica LETEA